

Město Ralsko

Program prevence kriminality města Ralsko na období 2023–2028

Červen 2022

VYPRACOVAL: René Nesvadba, velitel Městské policie Ralsko

Schváleno usnesením zastupitelstva města Ralsko č. Z – 04/24/22 ze dne 31. 8. 2022

Obsah:

1. Úvod	3
2. Pojem prevence kriminality a její členění	3
3. Východiska	5
4. Bezpečnostní analýza	7
5. Sociálně-demografická analýza	10
6. Institucionální analýza	12
7. Cíl 1 – Primární prevence	14
8. Cíl 2 – Sekundární prevence	16
9. Cíl 3 – Terciální prevence	19
10. Cíl 4 – Sociální prevence	20
11. Cíl 5 – Situační prevence	23
12. Závěr	25

1. Úvod

Město Ralsko zpracovalo v souladu s vládou schválenou Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027, tedy systémem prevence kriminality založeném na třech úrovních (republikové, krajské, lokální), vlastní plán prevence kriminality pro území města na období let 2023–2028. Plán prevence kriminality je jedním z prvků, který slouží k vytvoření komplexního přístupu k prevenci kriminality, s cílem ochránit lokální komunity před kriminalitou, posílit pocit bezpečí občanů, snížit majetkovou a násilnou kriminalitu, eliminovat kriminálně rizikové sociálně patologické jevy na základě kooperace všech institucí, která na místní úrovni působí a integraci PČR do preventivních aktivit města. Plán je „živým“ materiálem, který bude každoročně na základě aktuální situace v oblasti prevence kriminality a výsledku preventivních aktivit vyhodnocován a případně novelizován.

Prevenci kriminality můžeme chápat jako komplex opatření sociální prevence a situační prevence včetně informací směrem k veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Cílem této prevence je omezení samotné kriminality a jejích následků, aktivizace činností směřujících k minimalizaci přestupků a závadového chování jedinců i skupin, které trestné činnosti předchází. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí sociálně patologických jevů, k nimž patří např. nejružnější formy závislosti.

Vytvoření plánu prevence kriminality města je jednou z podmínek, kterou je nezbytné splnit, aby mohlo město Ralsko následně v období let 2023 až 2028 předkládat prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje žádosti o státní dotace v oblasti prevence kriminality na realizaci Programu prevence kriminality obce. Město Ralsko tak získá možnost po dobu trvání Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027 průběžně realizovat preventivní projekty investičního i neinvestičního charakteru, směřující k řešení a odstranění identifikovaných problémů a rizik. Program prevence kriminality města Ralsko na období 2023–2028 je také výchozím dokument pro Prováděcí dokument, který je primárně zaměřen na podporu pozitivních strategií snižující míru sociálního vyloučení v daných oblastech a odstraňování bariér pro bezproblémové soužití obyvatel ve městě Ralsko. Zpracovaný Prováděcí dokument umožňuje územnímu celku přístup k prostředkům ESIF vázaným na KPSV+.¹

2. Pojem prevence kriminality a její členění

Kromě pojmu prevence je v literatuře používán také pojem profylaxe. Ačkoliv existují snahy obsahově odlišit profylaxi od prevence, je vhodnější považovat tyto pojmy za synonymní. Oba lze významově charakterizovat jako **předcházení, ochranu**.

Pojem prevence kriminality je v odborné literatuře často chápán velmi různě. Prevence kriminality je speciální oblastí uskutečňování prevence v obecném smyslu slova. Jejím předmětem je **předcházení kriminalitě**.

Za jednu z nejkomplexnějších definic prevence lze považovat vymezení autorů Vlčka a Zapletala, podle níž do prevence kriminality „náleží veškeré aktivity směřující k předcházení páčání trestných činů, ke snižování jejich výskytu cestou zamezení páčání nebo neutralizací příčin a podmínek vzniku trestných činů. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Prevence tedy představuje pokus

¹ Jedná se o inovovaný nástroj vládní politiky určený k podpoře územně samosprávných celků a jejich svazků či místních akčních skupin a jejich klíčových partnerů na podporu začleňování sociálně vyloučených obyvatel a prevenci vzniku sociálního vyloučení. Implementací KPSV 2021+ je pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR), konkrétně jeho odbor (Agentura) pro sociální začleňování a MMR jakožto řídicí orgán, ve spolupráci s Ministerstvem školství a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) a Úřadem vlády České republiky.

eliminovat trestnou činnost ještě před jejím započítáním nebo před jejím pokračováním.“ Jako u jediné z uvedených definic se zde setkáváme také s pojmem „oběť trestného činu“, kterou nelze v případě charakteristiky pojmu prevence kriminality v žádném případě opomíjet.

Základní principy preventivní politiky

Prevence kriminality založená na důkazech – výzkum, statistiky, data, indikátory a evaluace Efektivní politika prevence kriminality a realizovaná opatření by měly být postaveny na faktech, výzkumech, evaluované praxi, tj. založené na důkazech (evidence-based). Tento princip vyzdvihují nejnovější dokumenty OSN i EUCPN. Mezi významné zdroje dat patří oficiální úřední statistiky, viktimologické výzkumy, geografická data či průzkumy postojů a zkušeností obyvatel. Je třeba dbát na kvalitu a reprezentativnost dat. Pro zobrazení a výklad dat se doporučuje využívat analytické nástroje, geografické informační systémy, nástroje pro zpracování průzkumů obyvatel. Dalším zdrojem dat a informací jsou vědecké výzkumy. Za tím účelem je nezbytná spolupráce mezi realizátory prevence kriminality a vědeckou a akademickou obcí. Preventivní politika a opatření ale musí být nejen postaveny na faktech a důkazech, ale musí být také vyhodnocovány (evaluovány), aby byla ověřena jejich úspěšnost a efektivita. I na prevenci kriminality jsou dostupné pouze omezené zdroje a je tak třeba, aby tyto zdroje byly investovány do ověřených a efektivních politik a opatření. Základem budoucí evaluace je správná počáteční analýza problémů a nastavení vhodných cílů včetně kritérií a indikátorů pro měření dosažené efektivity. Tento princip je důležitý nejen pro realizátory preventivních projektů a opatření, ale je třeba jej prosazovat i na úrovni tvůrců preventivních politik, a to jak v odborné rovině, tak i té politické, rozhodovací. Sdílení dat a jejich analýza Prevence kriminality může být efektivní pouze v případě, pokud vychází z empiricky zjištěných a ověřených dat a z jejich následné odborné analýzy. V praxi se uplatňuje tzv. model SARA (Scanning, Analysis, Response, Assessment), tj. Sběr informací, Analýza, Reakce a Vyhodnocení. Plánované opatření (reakce) musí vycházet z analýzy potřebných informací a po jeho realizaci musí následovat vyhodnocení, aby bylo možné ověřit jeho účinnost a tím i rozhodnout o jeho dalším pokračování. Nezbytné je také kvalitně pojmut zmiňovaný proces plánování a řízení realizovaných opatření či projektů. Navíc data, kterými disponuje jeden subjekt, mohou být velmi dobře využitelná i jinými subjekty při řešení jejich problémů. Typickým příkladem je např. využitelnost dat o přestupcích při analýzách kriminality prováděných Policií ČR (a naopak dat o trestné činnosti při plánování preventivních opatření v rámci obce). Proto je velmi důležité taková data vzájemně sdílet a nastavit potřebná pravidla poskytování dat (včetně respektování jejich ochrany). Další nezbytností je zajištění validity dat evidence přestupků, využívané pro analýzy kriminality (v současné době Policie ČR využívá pouze data z IS ETR, která nejsou verifikována a jsou pouze orientační).

Sdílení kompetencí a odpovědnosti

V oblasti zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku, tj. i v prevenci kriminality, jednoznačně platí, že není v možnostech jediného subjektu zajistit vlastní či cizí bezpečnost. Jednotlivé subjekty (ministerstva a další státní orgány, Policie ČR, krajské a obecní samosprávy, obecní policie, neziskové organizace, fyzické i právnické osoby) mají v systému své vymezené odpovědnosti,

působnosti a s tím související oprávnění, která mohou působit nejúčinnější právě tehdy, pokud se spojí a své možnosti tak znásobí. Dále je přirozené, že lokální (např. obecní) priority, a to i v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku, se ne vždy shodují s hodnocením bezpečnostních problémů, resp. s bezpečnostními prioritami z pohledu státu. Proto je nezbytné, ale také systémově správné, že část odpovědnosti za vlastní bezpečnost nese vždy samotná ohrožená osoba, nebo že základní odpovědnost za místní záležitosti veřejného pořádku v obvodu obce má právě obec, která si za tímto účelem může ze zákona zřídit obecní policii či může realizovat nejrůznější preventivní aktivity.

Spolupráce a koordinovaný přístup

K zajištění výše uvedeného principu je tak nezbytná úzká spolupráce a koordinace vzájemných postupů. Vzhledem k tomu, že příčiny konkrétního kriminálního jednání bývají často ve více zdrojích, tj. prevence kriminality je multidisciplinární obor, je také nutné zapojit více aktérů, kteří mají na starosti právě tyto zdrojové oblasti.

Přebírání pozitivních příkladů a zkušeností

Využívání příkladů dobré praxe a pozitivních zkušeností, jak obdobné problémy již jednou byly účinně řešeny, je dalším vhodným postupem. Přitom je možné čerpat z četných domácích zkušeností, ať již ze strany krajů a obcí, tak i třeba v rámci Policie ČR. Inspiraci lze získat i na základě mezinárodních dvoustranných či vícestranných vztahů či z odborné literatury. Za tímto účelem je vhodné vytvářet databáze příkladů dobré praxe. Konkrétní příklady by do těchto databází měly být zařazovány na základě nastavených kritérií efektivity, případně hodnocení ze strany uživatelů a realizátorů, nebo alespoň by v nich mělo být uvedeno, zda daný projekt byl evaluován a s jakými výsledky. Je ale třeba mít na paměti, že ani ty nejlepší a nejúspěšnější příklady, které se v jednom místě osvědčily, nemusí nutně fungovat v jiném místě, byť se problémy zdají na první pohled podobné. Vždy je třeba jednotlivé případy zanalyzovat, srovnat a teprve poté vyhodnotit, zda převzatý model může fungovat i na jiném místě, v jiných podmínkách.

Diferenciace a komplexnost preventivních opatření

Neexistuje žádné univerzální preventivní opatření, které by bylo aplikovatelné na řešení všech problémů. Dělení prevence kriminality na primární, sekundární, terciární, či na sociální, situační, viktimologickou ad., není pouze bezúčelná teorie do učebnic kriminologie. Každý trestný čin, přestupek či jiné kriminálně rizikové chování má svůj důvod, své příčiny, prostředí, ve které k němu mohlo dojít. Tyto příčiny se pak buď projeví v jednom konkrétním případě, nebo vytvářejí obecnější hrozbu opakování kriminality v dané lokalitě, daným pachatelem, na dané oběti. Proto je také třeba volit rozdílné nástroje a přístupy, jak k jejich předcházení přistupovat. Příloha 1 Východiska pro tvorbu cílů a opatření SPK v ČR na léta 2022-2027 str. 18 V. Strategické cíle a východiska ke stanovení

Související pojmy a jejich specifikace

V souvislosti s prevencí kriminality je třeba mít na zřeteli, že kriminalita je jen jedním (ačkoliv se všeobecně uznává, že nejpodstatnějším nebo nejextrémnějším) projevem, respektive druhem sociální patologie. K dalším sociálně-patologickým jevům patří například drogová závislost a alkoholismus, prostituce, dopravní nehodovost, sebevražednost nebo další sociální jevy, které se odchýlí od normálu do té míry, že překračují rámec jejich běžné variability. Je zcela nezpochybnitelné, že všechny sociálně-patologické jevy jsou vzájemně propojené, neexistují izolovaně a nelze je tak ani řešit či posuzovat. Majetková kriminalita má často přímou souvislost např. s drogovou závislostí, stejně jako prostituce a podobně.

Pojmem, který bezprostředně souvisí s pojmem prevence, je represe, jež znamená potlačení kriminality za použití násilných, zákonných prostředků. Účinná prevence snižuje potřeby represe, represe zpětně pozitivně posiluje prevenci. Tato teze však v žádném případě není v praxi samozřejmá a řada navrhovatelů preventivních programů se uměle snaží tyto dvě složky od sebe oddělit mnohdy způsobem velmi křečovitým.

Vzájemná propojenost prevence a represe vede k hledání nadřazeného pojmu. V tomto smyslu se setkáváme například s pojmem boj s kriminalitou. Tento poněkud militantní pojem často tak vyhovující některým televizním komentátorům a bohužel i některým politikům kriminologové nahrazují pojmem kontrola kriminality.

Členění (klasifikace) prevence kriminality

Rozlišujeme tři druhy prevence. Jedná se o prevenci zákonnou, vycházející z trestního práva, prevenci sociální a prevenci situační.

V české odborné literatuře (např. autoři Osmančík, Vlček – Zapletal) se převážně prosadilo členění prevence na **sociální, situační a viktinní**. Kombinováno je s členěním na prevenci **primární, sekundární a terciální**. O prevenci realizované prostřednictvím osobitých preventivních činností v tomto smyslu hovoříme jako o **specifické prevenci kriminality**. Naopak za **nespecifickou prevenci kriminality** považujeme sociální prevenci v její primární podobě, zatímco sekundární a terciální sociální prevence bývá také součástí specifické prevence kriminality.

Komplexní prevence kriminality, uskutečňovaná mimo trestní právo, má tři základní cílové objekty, kterými jsou pachatelé trestných činů, podmínky pro trestnou činnost a oběti trestných činů. Uvedené rozdělení tvoří základní členění prevence, které rozlišuje **sociální prevenci, situační prevenci a viktinní prevenci**.

Sociální prevence je všeobecnou prevencí všech sociálně-patologických jevů. Její podstatou je vytváření příznivých společenských podmínek v ekonomické, sociální, kulturní, výchovně vzdělávací a v oblasti zaměstnanosti, podmínek pro využití volného času, růst životní úrovně, duchovní rozvoj, humanizaci a zkvalitňování způsobu života společnosti jako celku, sociálních skupin, jakož i pro socializaci a sociální integraci každého jednotlivce. Znamená změnu nepříznivých společenských, ekonomických, kulturních a dalších podmínek prostředí, které se stávají kriminogenními faktory. V souvislosti se sociální prevencí jde tedy o to, aby se člověk nestal pachatelem trestného činu, anebo aby v páchání trestné činnosti nepokračoval. Účinná sociální prevence se musí realizovat na základě velmi kvalitní komplexní analýzy sociální situace a musí být spojena s různými druhy specificky orientované prevence“.

Situační prevence vychází ze skutečnosti, že určité druhy kriminality se objevují v určitém čase, na určitých místech, za určitých okolností. Dopouštějí se jí určité druhy pachatelů. Situační prevence je orientovaná na ochranu veřejného pořádku, bezpečnosti, zdraví, života a majetku občanů. Situační prevence využívá následující formy ochrany. Zejména se jedná o **klasickou ochranu**, ke které patří mechanické zábranné prostředky, bezpečnostní uzamykatelné systémy, bezpečnostní systémy dveří, mříže, bezpečnostní fólie, trezory, bezpečnostní schránky apod. **Technickou ochranu** představují zejména elektrická zabezpečovací signalizace (EZS), elektrická požární signalizace (EPS), kamerové monitorovací systémy a uzavřené televizní okruhy (MKDS, CCTV), systémy detekce vstupu a přístupové systémy, ochrana dat, prostředky osobní ochrany a pulty centralizované ochrany (PCO). Do oblasti situační prevence patří také **fyziická ochrana**, kterou zajišťuje policie, armáda nebo zaměstnanci soukromých bezpečnostních služeb, a také tzv. **režimová ochrana**, kterou tvoří například přístupy nebo vjezdy do jednotlivých objektů nebo systémy tzv. generálních klíčů apod. Situační prevence je velmi efektivní zejména v oblasti majetkové trestné činnosti, ale také v oblasti ochrany života a zdraví osob.

Viktinní prevence (pochází z latinského slova victima – oběť) sleduje cíl, jak se nestát obětí trestného činu. Měla by zahrnovat přípravu lidí na osvojení si takových opatření, které mohou

snižovat riziko ohrožení kriminalitou. Jde nejen o opatření, které patří například do situační prevence, ale o vlastní, „bezpečnostní chování“ včetně „přiměřeného reagování v situaci ohrožení kriminalitou, která se může týkat i jiných osob“). Viktimogenním faktorem se může stát také některá sociální charakteristika člověka. Jako příklady uvádí určité funkce ve veřejném životě, příslušnost k určité sociální skupině (národu, rase), věkové skupině (děti, mládež, senioři) nebo při výkonu rizikových povolání (pokladník, poštovní doručovatel, policista apod.).

Dalším členěním z hlediska stádií vývoje kriminálního problému prevenci kriminality dělíme na prevenci **primární, sekundární a terciární**.

Primární prevence se u nás pojímá jako strategie nepřímá, která je necíleně orientována na celou společnost, její instituce a občany. Spočívá převážně v optimalizaci životních podmínek, zvláště sociálních, ale i materiálních, v péči o náležité fungování všech prosociálních aktivit, které vedou k vhodné socializaci jedinců a pozitivnímu rozvoji společnosti jako mnohvrstevnatého celku.

Sekundární prevence je chápána jako přímá strategie orientovaná na jedince a skupiny kriminálně rizikové, ať již jako potencionální pachatele, či oběti. Zaměřuje se též na ochranu materiálních hodnot, které jsou častěji objektem zájmu delikventů.

Terciální prevence je koncipována jako přímá preventivní strategie zacílená na předcházení kriminální recidivě. Zde se jedná o ty segmenty společnosti, které kriminalitou tak či onak již zasázeny byly.

|

3. Východiska

Plán prevence kriminality Města Ralsko na léta 2023–2028 je navržen na základě syntézy různých analytických studií, doporučení expertů a zkušeností s realizací preventivních aktivit. Jejím záměrem je vytvořit bezpečné město, která bude svým občanům poskytovat ochranu a pocit bezpečí, a tím posilovat jejich důvěru ve veřejnou správu.

Pro jeho zpracování bylo vycházeno:

A. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027

Prevence kriminality zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů, jakož i jejich škodlivých důsledků pro jednotlivce a společnost, včetně strachu z kriminality. Prevence kriminality se snaží působit na různorodé příčiny kriminality. Prosazování práva a trestní sankce jsou v této souvislosti ponechávány stranou, navzdory jejich potenciálně preventivním účinkům¹.

Je prokázáno, že dobře naplánované strategie prevence kriminality nejenže předcházejí trestné činnosti a viktimizaci, ale podporují bezpečnost společnosti a přispívají k udržitelnému rozvoji států. Zlepšují kvalitu života a přinášejí dlouhodobé výhody ve smyslu snižování nákladů spojených se systémem trestní justice i dalších společenských nákladů vyplývajících z trestné činnosti².

Česká republika má již v současné době stabilní rozvinutý systém prevence kriminality, který plně odpovídá doporučením mezinárodních orgánů zabývajících se prevencí kriminality. Na systému se podílí řada partnerů ze státní správy, krajské i obecní samosprávy, neziskových organizací ad. Prevence kriminality je plánována ve zpravidla 4–5 ti-letých cyklech prostřednictvím vládou schvalované Strategie prevence kriminality. Globální cíl pak v tomto ohledu deklaruje závazek, že Česká republika bude i v následujícím období tento systém udržovat a posilovat, k zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku bude podporovat preventivní přístupy, a to vše v souladu s principy moderního demokratického státu.

Strategie vychází z priorit daných Programovým prohlášením vlády ČR, mezi které patří mj. „klást důraz na preventivní programy, úzkou komunikaci s místními samosprávami a na vybalancování

prvků prevence a represe tak, aby se efektivně eliminovaly příčiny vzniku sociálních střetů“, „komplexně řešit napětí v sociálně citlivých lokalitách“, „usilovat o vysoký standard ochrany lidských práv“, „minimalizovat rizika recidivy po propuštění“, „posílit ochranu obětí trestné činnosti“, „podporovat zvýšení finanční gramotnosti“, „nesmlouvavý boj proti lichvě“, „rozvoj občanské společnosti a podpora nestátních neziskových organizací“. V oblasti kriminality vláda deklarovala, že považuje za „výhodnější zaměření na prevenci, zejména v oblasti kriminality mladistvých. Při celkovém trendu poklesu kriminality, avšak v podmínkách nerovnoměrné úrovně bezpečnosti v různých regionech ČR, považuje vláda za významné koncentrovat preventivní aktivity v komplexních programech zejména do těchto regionů“. Mezi cíle vlády patří také „zapojování dobrovolníků do širšího spektra aktivit v bezpečnostní oblasti“. Strategie navazuje na strategické dokumenty vlády ČR obecnější povahy, které se týkají jak vládní politiky obecně, tak problematiky bezpečnosti. Jsou to mj. Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, Bezpečnostní strategie ČR, Strategie vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva ČR ad. Strategie rovněž zapadá do širšího komplexu trestní a sociální politiky státu. Cíle a úkoly formulované touto Strategii dále vycházejí ze znalostí a zkušeností získaných každoročním vyhodnocováním realizovaných preventivních aktivit a úkolů, vycházejících zejména ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015. Inspiruje se rovněž poznatky všech členů Republikového výboru pro prevenci kriminality a dalších partnerů, zejména krajských a obecních samospráv a nestátních neziskových organizací. V neposlední řadě jsou do Strategie promítnuty i četné zkušenosti získané formou mezinárodní spolupráce, ať již účastí na mezinárodních fórech věnujících se prevenci kriminality, tak bilaterálními styky. Zapomenout nelze ani na čerpání z výsledků výzkumných aktivit zaměřených na oblast prevence kriminality a trestní politiky. Strategie se nevěnuje oblastem, které sice s prevencí kriminality úzce souvisejí, ale jsou upraveny samostatnými vládními strategiemi a koncepcemi, případně se jimi tato Strategie zabývá pouze ze svého užšího pohledu. Mezi takové patří např. Koncepce boje proti extremismu (na jednotlivá léta), Strategie České republiky pro boj proti terorismu, Koncepce boje proti organizovanému zločinu, Vládní koncepce boje s korupcí, Koncepce rozvoje českého vězeňství, Národní strategie protidrogové politiky, Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, Národní akční plán prevence dětských úrazů, Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí, Národní strategie boje proti obchodování s lidmi, Strategie sociálního začleňování na léta 2021 - 2030, Strategie boje proti sociálnímu vyloučení, Strategie romské integrace do roku 2030, Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám, Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR, Národní strategie ochrany práv dětí, Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, Národní strategie bezpečnosti silničního provozu, Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky a další. Koordinace většiny z těchto problematik s problematikou prevence kriminality probíhá zejména prostřednictvím Republikového výboru pro prevenci kriminality. Z pohledu jednotlivých druhů kriminality se pak Strategie zaměřuje zejména na kriminalitu obecnou, tj. kriminalitu, která lidi ohrožuje a obtěžuje nejvíce a často utváří jejich pocit vnímání bezpečnosti ve svém okolí a názor na kriminalitu jako celek a na práci jednotlivých subjektů, které v této oblasti působí (zejména na práci Policie ČR, obecních policí, které jsou nejvíce vidět), byť v rámci ní nejsou páčány nutně ty nejvyšší škody. Strategie se tak nezaměřuje na specifické formy zejména nejzávažnější trestné činnosti, jako je terorismus, organizovaný zločin, hospodářská kriminalita, drogová kriminalita ad., které vyžadují specifické přístupy a velmi často jsou upraveny samostatnými dokumenty (viz výše).

A. Z dostupných koncepčních a přehledových materiálů, jimiž jsou zejména koncepční materiály města Ralsko, materiály Libereckého kraje a dokumenty národního charakteru:

- Komunitní plán sociálních služeb města Ralsko na období 2020–2025.
- Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2017–2021 prodloužena platnost do konce roku 2022.
- Národní strategie protidrogové politiky.
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027.

B. Z vlastních zpracovaných analytických studií, z doporučení komise prevence kriminality, z dlouholetých zkušeností města s realizací prevenčních aktivit i ze zahraničních zkušeností.

4.

Bezpečnostní analýza

Statistické údaje o kriminalitě jsou uváděny jak za celý služební obvod OO PČR Mimoň, tak za katastrální území města Ralsko k zajištění možnosti porovnání zatíženosti jednotlivých částí služebního obvodu.

Služební obvod OO PČR Mimoň je rozdílný od obvodu města Ralsko a je tvořen katastry měst Ralsko, Mimoň a Zákupy a obcí Bohatice, Pertoltice pod Ralskem, Noviny pod Ralskem.

Služební obvod OOP ČR Mimoň není specifický nějakou konkrétní formou trestné činnosti. Obecně lze říci, že kriminalita ve sl. obvodě OO PČR Mimoň kopíruje trendy v celorepublikové úrovni.

Tabulka počtu obyvatel ve sl. obvodě OO PČR Mimoň

Obec	2019	2020	2021
Bohatice	215	222	231
Mimoň	6434	6443	6369
Ralsko	2117	2137	2119
Pertoltice pod Ralskem	399	397	413
Zákupy	2850	2851	2845
Noviny pod Ralskem	311	307	309
Celkem obyvatel	12326	12357	12286

Pachatelé

Rok	Věk 0-14 let	15 -17 let	18 a více let	Recidivisté
2017	5	2	126	55
2018	1	2	145	67
2019	0	4	102	43
2020	0	3	94	51
2021	2	1	109	56

Oběti

Rok	Děti (0-18 let)	Ženy	Osoby starší 65ti let
2017	Nevyказuje se	Nevyказuje se	Nevyказuje se
2018	Nevyказuje se	Nevyказuje se	Nevyказuje se
2019	Nevyказuje se	Nevyказuje se	Nevyказuje se
2020	Nevyказuje se	Nevyказuje se	Nevyказuje se
2021	Nevyказuje se	Nevyказuje se	Nevyказuje se

Kriminalita (přečiny i zločiny) ve sl. obvodě OO PČR Mimoň

Nápad trestné činnosti dle jednotlivých skupin ve sl. obvodě OOP ČR Mimoň					
Druh trestné činnosti	2017	2018	2019	2020	2021
Vraždy	0	0	0	1	0
Násilné trestné činy ^{1/}	16	15	18	17	18
Mravnostní tr. činy	6	3	2	3	3
Majetkové tr. činy	88	86	95	71	101
Ostatní tr. činy	21	19	17	30	47
Zbývajících tr. činy	36	30	40	26	35
Hospodářské tr. činy	26	38	20	12	14
Celkem	193	191	192	160	218
Nárůst nebo pokles procentuálně	-35 %	-1 %	+0,5 %	-20%	+36%

Nápad trestné činnosti dle jednotlivých skupin ve katastru města Ralsko					
Druh trestné činnosti	2017	2018	2019	2020	2021
Vraždy	0	0	0	0	0
Násilné trestné činy	5	6	2	9	4
Mravnostní tr. činy	3	1	1	1	1
Majetkové tr. činy	37	19	22	16	23
Ostatní tr. činy	3	12	8	6	8
Zbývajících tr. činy	2	6	1	14	13
Hospodářské tr. činy	0	3	0	1	0
Celkem	50	47	49	47	49
Nárůst nebo pokles procentuálně	-30 %	-6 %	+4 %	-4%	+4

Rok	Celkem	Násilná	Mravnostní	Majetková	Ostatní
2020	47	9	1	16	6
Index na 10 tisíc obyvatel v roce 2020	222,0	42,5	4,7	75,6	28,3
2021	49	4	1	23	8
Index na 10 tisíc obyvatel v roce 2021	231,2	18,9	4,7	108,5	37,7
Meziroční srovnání 2020 - 2021	+2	-5	0	+8	+2
Meziroční srovnání indexu 2020 - 2021	+9,2	-23,6	0	+32,9	+9,4

*Index se spočítá: (počet trestných činů / počet obyvatel obce nebo správního obvodu ORP) x 10 000

Data o vybraných druzích přestupků - spáchaných ve městě Ralsko

druh	počet obyvatel		přestupky – abs. počet			Index na 10 tis. obyv.			
	k 1.1. 2021	změna proti roku 2020	rok 2020	k 31.12. 2021	změna 2020 - 2021	rok 2020	rok 2021	změna 2020 - 2021 (index)	změna 2020 - 2021 (%)
Proti veřejnému pořádku	2119	+14	39	27	-12	184,2	127,4	-56,8	-30,8
Proti občanskému soužití			7	16	+9	33,1	75,5	+42,4	+128,6
Proti majetku			10	25	+15	47,2	118	+70,8	+150
Na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi			0	2	+2	0	9,4	+9,4	+200

V roce 2021 bylo v katastru města Ralsko spácháno 49 trestných činů. Vzhledem k počtu obyvatel města 2119, je index počtu trestných činů na 10 tisíc obyvatel 231,2. To současně znamená, že 22,5 % z celkového počtu trestných činů ve sl. obvodě OO PČR Mimoň je spácháno v katastru města Ralsko. Index celého služebního obvodu OOP Mimoň je 177,4.

V současné době je zjišťován nárůst počtu oznámených majetkových trestných činů a ostatních trestných činů. U přestupků je ve všech sledovaných parametrech zaznamenám výrazný

pokles. V obou případech je statistika významně ovlivněna opatřeními v souvislosti šířením viru SARS CoV 2 (Covid-19).

Ostatní tr. činy/ Zahnuje mimo jiné trestné činy výtržnictví, překupnictví, maření výkonu úředního rozhodnutí, sprejství, výroba jedů, podvod, zpronevěru, zatajení cizí věci, poškozování a neoprávněné užívání cizí věci a ostatní TČ.

Zbývající tr. činy/ Zahnuje mimo jiné TČ padělání a pozměňování peněz, opilství + návyk látky, zanedbání povinné výživy, nedbalostní dopravní nehody, ostatní TČ.

^{1/} Tabulka zahrnuje pouze statisticky nejvýznamnější násilné trestné činy evidované v ČR v řádech nad 1 tisíc. Mezi v tabulce nezařazené významnější TČ této skupiny s četností v ČR v řádu stovek patří např. násilí na veřejných činitelích a policistech, omezování a zbavení osobní svobody, týrání svěřené osoby, neoprávněné zasahování do práv a další.

5.

Sociálně-demografická analýza obce

Město Ralsko je správním obvodem obce s rozšířenou působností Česká Lípa a správním obvodem obce s pověřeným úřadem Mimoň. Oblast města Ralsko je tvořena sedmi obecními částmi Kuřívody, Dolní Krupá, Náhlov, Ploužnice, Hvězdov, Boreček, Hradčany. Spádové území města Ralsko má celkovou rozlohu 17 023 ha, což představuje 5 % z rozlohy celého Libereckého kraje. Velkou část rozlohy tvoří bývalý vojenský prostor, jeho využití je velice problematické. Ve městě jsou dvě sociálně vyloučené lokality.

V sociálně vyloučených lokalitách je velké množství nízkopříjmových domácností, které se v průběhu let sestěhovaly do oblasti s nižší cenou nájemného. V těchto lokalitách není absorpční schopnost nově příchozích podpořena potřebnou infrastrukturou. Prostorovou segregaci v Ralsku do jisté míry prohlubuje i vzdálenost jednotlivých místních částí. Z Kuřívod do Náhlova je to skoro půl hodinu autem a jsou obyvatelé, kteří vzdálenější městské části prakticky neznají. Kontaktování obyvatel Náhlova a Ploužnice při otázkách na spokojenost s bydlením v obci zmiňují nedostatečnou občanskou infrastrukturu. V Náhlově není obchod, v Ploužnici na bezmála tisíc obyvatel pouze malá večerka. Jednotlivé části Ralska jsou ve skutečnosti vázány na jiné obce v okolí. Náhlovští např. využívají některých služeb v Osečné (včetně základní školy), na Úřad práce potom jezdí 20 km do Mimoně, přestože mají blíže Český Dub. Ploužničtí jezdí k lékaři, za nákupy, práci a do školy do necelé 3 kilometry vzdálené Mimoně a Kuřívody s Městským úřadem jsou vzdálené 7 km. Mnozí pracující z Ploužnice pro dojezd do zaměstnání využívají firemní svozy. Obyvatelé Ploužnice, Náhlova i Mimoně jsou přes výše uvedené, vzájemně propojeni sociálními kontakty a rodinnými vztahy. Na základě těchto vztahů, doporučení známých a rodinných příslušníků, mnohdy funguje i migrace v rámci Ralska a okolních obcí. (Charvát, 2020)

Sociálně vyloučená lokalita Ploužnice

Ploužnice je místní částí s nejvíce obyvateli, trvale je zde hlášeno celkem 944 obyvatel (z toho 843 v panelových domech). Panelové sídliště pochází z minulosti odsunuté sovětské armády, sestává z šesti obydlených panelových domů ve vlastnictví měst Ralsko a Mimoň a dalšími osmi chátrajícími neobydlenými domy (tzv. urbexy) v majetku soukromých vlastníků (stavebních s.r.o. se sídlem v Opavě a v Praze), jeden z těchto domů se nachází ve finální fázi rekonstrukce. Dle informací od zástupců města je záměrem investora vybudovat v domě malometrážní byty pro pracovníky průmyslových podniků v okolí. Obyvatelé Ploužnice jsou z velké části Romové (někteří) původem z centra nedaleké Mimoně, kteří se sem přistěhovali zejména kvůli nižším cenám za nájemné, které město Mimoň dle kontaktovaných respondentů, nabízelo ve svých bytech v Ploužnici. Žijí zde však i někteří cizinci, zejména Ukrajinci, či Mongolové. Někteří z těchto obyvatel využili nabídky levnějšího bydlení z důvodu finančních potíží, exekucí a insolventů. Nižší nájemné je atraktivní např. i pro seniory z okolních obcí. (Charvát, 2020)

Mezi domy ve vlastnictví města Mimoň a Ralsko, jsou dle kontaktovaných respondentů – místních obyvatel rozdíly v kvalitě, dva domy v majetku Ralska mají, oproti čtyřem mimoňským, opravenou

fasádu a jsou v lepším technickém stavu. V bytech Ralska je také levnější nájemné, 30 Kč za metr čtvereční oproti 40 Kč v bytech Mimoně. Město Ralsko se, dle provedených rozhovorů, snaží zatraktivnit bytový fond v Ploužnici spojováním uvolněných menších bytů 1+1 a 2+1, na byty větší, vhodnější pro rodiny s dětmi. S městem Mimoň zároveň jedná o možnosti odkupu bytových domů v Ploužnici do svého vlastnictví. (Charvát, 2020)

Sídliště v Ploužnici je některými oslovenými romskými obyvateli popisováno jako „romské ghetto“. Negativně vnímán je zejména nepořádek na ulicích, hlasitá hudba, nebo „bordel“ (křik a drobné výtržnosti) mládeže. Mezi oslovenými obyvateli je vnímán rozdíl mezi byty v majetku města Ralsko a Mimoň, který spočívá jednak v horší kvalitě bydlení v domech ve vlastnictví Mimoně (např. nepořádek ve sklepích a štenice v bytech). V bytech ve vlastnictví Mimoně je dle výpovědí respondentů (zástupců města a obyvatel Ploužnice) rovněž častější fluktuace obyvatel. (Charvát, 2020)

Sociálně vyloučená lokalita Náhlov

Náhlov je místní částí Ralska s přibližně 125 obyvateli (dle údajů Městského úřadu Ralsko je zde k trvalému pobytu hlášeno 116 osob), je zde šest menších bytových domů po šesti bytových jednotkách (2+1 a 3+1) a několika rodinných domů.

Dle dostupných zdrojů² jsou obyvateli převážně Romové. Původními obyvateli Náhlova byli především zaměstnanci státního podniku Vojenských statků. Část obyvatel se přistěhovala v souvislosti s povodněmi v roce 2002 z Mělníka. Majiteli bytových jednotek a jednotlivých bytů jsou soukromí vlastníci, kteří byty pronajímají. Výše nájemného se liší dle majitele, stavu bytu (domu), ale i přístupu majitelů k jednotlivým nájemníkům. Ceny nájmu však postupně rostou. Nájemníkům pobírajícím nepojistné sociální dávky na bydlení je (dle rozhovorů s obyvateli) účtováno více. Liší se i délka trvání nájemních smluv, které nejsou na neurčito a periodicky se obnovují, extrémním případem je nájemník, kterému již několik let majitelka bytu obnovuje smlouvu každý měsíc. V porovnání s Ploužnicí je nájemné v bytech s topením na tuhá paliva v prostorově odlehlejší oblasti, výrazně vyšší. (Charvát, 2020)

Tab. Vývoj počtu obyvatel města Ralsko v letech 2010–2017

Rok	2015	2016	2017					
Celkový Přírůstek obyvatel	+1	+36	+22	-26	+12	+20	-99	+31
Počet obyvatel k 1. 1.	2073	2109	2131	2105	2117	2137	2083	2114

Zdroj: ČSÚ

Tab. Věková struktura obyvatelstva města Ralsko v roce 2021

	celkem	Z toho ve věku				
		0–14	15–19	20–29	30–64	65 a více
obyvatel	2114	396	107	256	1067	288

Zdroj: ČSÚ

Tab. Struktura obyvatel Ralska dle pohlaví a prům. věk obyvatel v roce 2021

	celkem	Muži	Ženy	Průměrný věk
obyvatel	2114	1131	983	39,3

Zdroj: ČSÚ

² Pracovní verze výzkumu Bezpečnost v Ralsku (Charvát, 2020)

Statisticky relevantním údajem ve vztahu k nápadu kriminality a přestupků je celková nezaměstnanost a počet obyvatel a zadluženost.

Zaměstnanost

V březnu 2022 evidovaly úřady práce v Libereckém kraji 11 141 neumístěných uchazečů o zaměstnání, což je o 340 osob (3 %) méně než na konci února 2022. Většinu uchazečů tvořily ženy (53,2 %). Podíl osob se zdravotním postižením mezi uchazeči o zaměstnání dosáhl 14,9 %, absolventů a mladistvých 5,1 % nezaměstnaných. Za dosažitelné uchazeče ve věku 15-64 let bylo označeno 9 837 osob (88,3 % z celkového počtu nezaměstnaných). Podpora v nezaměstnanosti byla vyplacena 3 945 uchazečům (35,4 % všech uchazečů) a jejich průměrná výše dosáhla 8 732 Kč, což bylo o 399 Kč méně, než činí republikový průměr (9 131 Kč). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání dosáhl 43,2 let.

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl ke konci března 2022 v Libereckém kraji hodnoty 3,54 %, oproti únoru 2022 klesl o 0,11 p. b. V meziročním srovnání nezaměstnanost klesla o 0,83 p. b. Nezaměstnanost v tomto kraji převýšila celorepublikový průměr o 0,16 p. b. a mezi kraji byla 5. nejvyšší. Nejnižší podíl nezaměstnaných byl v Pardubickém kraji (2,41 %), nejvyšší pak v Ústeckém kraji (5,21 %).

Nejvyšší podíl nezaměstnaných osob dosáhl v rámci okresů Libereckého kraje v okrese Semily, který činil 4,02 %, za ním následoval okres Jablonec nad Nisou (3,83 %), Liberec (3,58 %), a nejnižší podíl byl v okrese Česká Lípa (2,90 %)³.

Z hlediska podílu nezaměstnaných osob byly v okrese Česká Lípa mezi jednotlivými obcemi výrazné rozdíly, které se v březnu 2022 pohybovaly od 0,0 % do 11,4 %. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v obci Tuháň (11,4 %) se 166 obyvateli v produktivním věku, naopak nejméně (0,0 %) byla zaznamenána v obci Kvítkov se 145 obyvateli. V obcích, které mají více než 1 000 obyvatel v produktivním věku, byl nejvyšší podíl nezaměstnaných v obci Dubá (5,4 %), Doksy (5,4 %) a Ralsko, kde podíl nezaměstnanosti činil 3,9 %⁴.

Tabulka 1 Vývoj podílu nezaměstnaných v Ralsku v letech 2015–2022 (v %)

Podíl nezaměstnaných osob v Ralsku (v %)							
31. 3. 2015	31. 3. 2016	31. 3. 2017	31. 3. 2018	31. 3. 2019	31. 3. 2020	31. 3. 2021	31. 3. 2022
10	4,7	4,2	2,2	1,8	2,3	4,0	3,9

Zdroj dat: Portál MPSV

Podle statistiky nezaměstnanosti poskytované Ministerstvem práce a sociálních věcí bylo v březnu 2022 v Ralsku evidováno 72 uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let, z toho 56 dosažitelných uchazečů, tedy těch, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání. Tito uchazeči tvořili 3,9 % z celkového počtu obyvatelstva ve městě ve věku 15-64 let, který činil 1 427 osob. Z celkového počtu 72 uchazečů bylo 69 % žen (50 osob) a 31 % mužů (22 osob).

V tabulce níže je zaznamenán vývoj počtu uchazečů o zaměstnání podle délky evidence mezi lety 2016 až 2021 a vychází z dat poskytnutých Generálním ředitelstvím Úřadu práce České republiky (dále také „GR ÚP ČR“). Z dat je zřejmé, že se během těchto let proměňoval, jak celkový počet evidovaných uchazečů o zaměstnání, tak počet uchazečů, kteří jsou v evidenci nad 12 měsíců. Zatím co v roce 2018 došlo k poklesu dlouhodobě evidovaných uchazečů, od roku 2019 se začal jejich počet opět zvyšovat. K březnu 2022 činil počet dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání 24 osob, tedy o tři více než v prosinci 2021, a jejich podíl z celkového počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání činil 33 %.

³ Uvedené údaje v odstavci vycházejí z dat ČSÚ k 31.3.2021 dostupných zde: [Nezaměstnanost v Libereckém kraji v březnu 2022 podruhé za sebou poklesla | ČSÚ v Liberci \(czso.cz\)](#)

⁴ Údaje jsou zveřejněné na Portálu MPSV [Vizualizace \(mpsv.cz\)](#)

Tabulka 2 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v Ralsku v letech 2016–2021, tříděno dle délky v evidenci

	Počet uchazečů o zaměstnání v Ralsku					
	31. 12. 2016	31. 12. 2017	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021
Počet evidovaných UoZ	73	44	39	47	76	63
Počet evidovaných UoZ – v evidenci nad 12 měsíců	14	19	6	8	16	21
Podíl evidovaných UoZ – v evidenci nad 12 měsíců	19 %	43 %	15 %	17 %	21 %	33 %

Zdroj dat: GR ÚP ČR

V tabulce níže je zaznamenán poměr mužů a žen evidovaných ke konci března 2022 podle délky evidence. Z uchazečů, kteří byli v evidenci více než 6 měsíců, tvořilo 74 % žen (25 osob) a 26 % mužů (9 osob). Z uchazečů evidovaných déle než 12 měsíců bylo 75 % žen (25 osob) a 25 % mužů (6 osob). Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo 33,3 % uchazečů v evidenci úřadu práce déle než rok.

Tabulka 3 Evidování uchazeči o zaměstnání v Ralsku v evidenci více než 6 měsíců/12 měsíců – dle pohlaví (březen 2022)

	Muži	Ženy	Celkem
V evidenci více než 6 měsíců	9	25	34
V evidenci více než 1 rok	6	18	24

Zdroj dat: GR ÚP ČR

Z pohledu vzdělanostní struktury evidovaných uchazečů o zaměstnání byli ke konci března 2022 v celkovém počtu evidovaných uchazečů nejvíce zastoupeni lidé se základním vzděláním (67 %, 48 osob). Následovali vyučení (19 %, 14 osob) a lidé s maturitou (6 %, 4 osoby). Podíl žen se základním vzděláním na celkovém počtu evidovaných uchazečů činil 53 %, podíl vyučených žen byl 8 % a podíl žen s maturitou 1 %.

Tabulka 4 Evidování uchazeči o zaměstnání v Ralsku podle dosaženého vzdělání k 31.3.2022

	Celkem uchazečů	Muži	Ženy
Základní vzdělání	48	10	38
Vyučení	14	8	6
S maturitou	4	3	1

Pozn.: K dispozici byly pouze údaje za evidované uchazeče se základním vzděláním, vyučené a uchazeče s maturitou.

Zdroj dat: GR ÚP ČR

Z dat dále vyplývá, že k 31. 3. 2022 byl mezi uchazeči o zaměstnání jeden mladiství ve věku 17 let a méně.

V Libereckém kraji bylo ke konci roku 2021 k dispozici 9 143 volných pracovních míst, v březnu 2022 se jejich počet zvýšil na 9 773 míst. Z celkového počtu volných pracovních míst připadalo ke konci března pro osoby se zdravotním postižením 549 míst (5,6 %), pro absolventy a mladistvé bylo určeno 2 093 míst (21,5 %). Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 1,14 % uchazečů o zaměstnání, což bylo o 0,44 uchazeče více než v průměru za Českou republiku, kde připadalo 0,70 uchazeče na jedno volné pracovní místo. V porovnání jednotlivých krajů České republiky, byl ukazatel v Libereckém kraji 5. nejvyšší. Nejnižší hodnota byla v Praze (0,24 uchazečů) a nejvyšší hodnota byla v Moravskoslezském kraji (2,74 uchazečů). V rámci okresů Libereckého kraje nejméně uchazečů na jedno volné pracovní místo připadalo v okrese Liberec (0,80 uchazečů), nejvíce pak v okrese Česká Lípa (2,07 uchazečů)⁵.

Zadluženost

V tabulkách níže je zobrazený přehled podílu osob v exekuci spolu s celkovým počtem exekucí v Ralsku, ORP Česká Lípa a Libereckém kraji. V roce 2017 a 2019⁶ byl podíl osob v exekuci a podíl osob s 10 a více exekucemi v Ralsku vyšší než v ORP Česká Lípa a v Libereckém kraji. Kromě toho, v roce 2019 v porovnání s rokem 2017 došlo v Ralsku ke zvýšení celkového počtu exekucí, podílů osob v exekuci a podílů osob s 10 a více exekucemi. V roce 2017 bylo v Ralsku celkem 387 osob v exekuci, celkový počet exekucí činil 2 253 exekucí a průměrný počet exekucí na osobu byl tedy 5,8. V roce 2019 se zvýšil počet osob v exekuci na 555 osob, celkový počet exekucí činil 3 671 exekucí a průměrný počet exekucí na osobu byl 6,6⁷.

Tabulka 5 Přehled podílu osob v exekuci a počtu exekucí k 31.12.2017 v Ralsku, ORP Česká Lípa a v Libereckém kraji

	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj
Podíl osob v exekuci	22,61 %	16,14 %	12,13 %
Celkový počet exekucí	2 253	55 681	234 298
Podíl dětí a mladistvých v exekuci	0 %	0 %	0 %
Podíl osob 18-29 let v exekuci	14 %	14 %	14 %
Podíl seniorů (65+ let) v exekuci	7 %	7 %	7 %
Podíl osob s 10 a více exekucemi	22 %	17 %	16 %

Zdroj: Mapa exekucí

Tabulka 6 Přehled podílu osob exekuci a počtu exekucí k 20.4.2020 v Ralsku, ORP Česká Lípa a v Libereckém kraji

	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj
Podíl osob v exekuci	31,97 %	13,85 %	10,56 %
Celkový počet exekucí	3 671	51 784	226 237
Podíl dětí a mladistvých v exekuci	0 %	0 %	0 %
Podíl osob 18-29 let v exekuci	14 %	12 %	12 %
Podíl seniorů (65+ let) v exekuci	9 %	8 %	8 %
Podíl osob s 10 a více exekucemi	26 %	20 %	20 %

Zdroj: Mapa exekucí

⁵ Uvedené údaje v odstavci vycházejí z dat ČSÚ k 31. 12. 2021 dostupných zde: [Nezaměstnanost se na konci roku 2021 po čtyřměsíčním klesání zvýšila | ČSÚ v Liberci \(czso.cz\)](#) a dále z dat ČSÚ k 31. 3. 2021 dostupných zde: [Nezaměstnanost v Libereckém kraji v březnu 2022 podruhé za sebou poklesla | ČSÚ v Liberci \(czso.cz\)](#)

⁶ Za rok 2019 jsou data v Mapě exekucí z 20.4.2020

⁷ Údaje vycházejí z Mapy exekucí [Mapa exekucí \(mapaexekuci.cz\)](#)

Nepojistné sociální dávky

Tabulka níže ukazuje podíl příjemců nepojistných sociálních dávek za obec Ralsko, ORP Česká Lípa, Liberecký kraj a ČR. Město Ralsko, kromě příspěvku na péči v letech 2018 a 2020, převyšuje procentuálně podíl ve všech zobrazených hodnotách.

Tabulka 7 Podíl příjemců nepojistných sociálních dávek v přepočtu na obyvatelstvo za roky 2016, 2019 a 2020

Procentuální podíl příjemců nepojistných sociálních dávek v průměrném měsíci roku 2016 (přepočet na obyvatelstvo 15+ let, u dávek PnP vztaženo k celé populaci)				
	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj	ČR
Příspěvek na bydlení (PnB)	5,28	3,09	3,07	2,48
Příspěvek na živobytí (PnŽ)	3,37	1,58	1,59	1,40
Doplatek na bydlení (DnB)	2,00	0,91	0,75	0,72
Příspěvek na péči (PnP)	3,08	2,92	3,39	3,26
Procentuální podíl příjemců nepojistných sociálních dávek v průměrném měsíci roku 2018 (přepočet na obyvatelstvo 15+ let, u dávek PnP vztaženo k celé populaci)				
	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj	ČR
Příspěvek na bydlení (PnB)	4,08	2,57	2,49	2,07
Příspěvek na živobytí (PnŽ)	1,66	0,91	0,95	0,88
Doplatek na bydlení (DnB)	1,06	0,54	0,47	0,46
Příspěvek na péči (PnP)	3,33	2,97	3,48	3,38
Procentuální podíl příjemců nepojistných sociálních dávek v průměrném měsíci roku 2019 (přepočet na obyvatelstvo 15+ let, u dávek PnP vztaženo k celé populaci)				
	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj	ČR
Příspěvek na bydlení (PnB)	3,65	2,23	2,19	1,83
Příspěvek na živobytí (PnŽ)	1,38	0,69	0,71	0,70
Doplatek na bydlení (DnB)	0,73	0,44	0,38	0,37
Příspěvek na péči (PnP)	-	-	-	-
Procentuální podíl příjemců nepojistných sociálních dávek v průměrném měsíci roku 2020 (přepočet na obyvatelstvo 15+ let, u dávek PnP vztaženo k celé populaci)				
	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj	ČR
Příspěvek na bydlení (PnB)	3,45	2,09	2,04	1,72
Příspěvek na živobytí (PnŽ)	1,57	0,69	0,70	0,69
Doplatek na bydlení (DnB)	0,83	0,44	0,38	0,36
Příspěvek na péči (PnP)	2,97	3,01	3,57	3,42
Procentuální podíl příjemců nepojistných sociálních dávek v průměrném měsíci roku 2021 (přepočet na obyvatelstvo 15+ let, u dávek PnP vztaženo k celé populaci)				
	Ralsko	ORP Česká Lípa	Liberecký kraj	ČR
Příspěvek na bydlení (PnB)	3,43	1,94	1,91	1,65
Příspěvek na živobytí (PnŽ)	1,54	0,67	0,75	0,73
Doplatek na bydlení (DnB)	0,85	0,42	0,42	0,39
Příspěvek na péči (PnP)	2,86	2,96	3,53	3,39

Zdroj: MPSV

Více než 75% obyvatelstva je koncentrováno ve dvou největších sídlech (Kuřívody, Plouznice), kde jsou soustředěny také některé služby. Vybavenost města službami je však velmi nízká, ať už jde o obchodní síť nebo další služby. Za nimi musí obyvatelé Ralska dojíždět do Mimoně, případně dál do České Lípy, Mnichova Hradiště, Mladé Boleslavi nebo Liberce.

Zásadním socioekonomickým problémem jsou důsledky historického vývoje – využívání území pro vojenské účely, zánik nebo obnovování některých téměř zaniklých sídel, nesourodé a

nepůvodní obyvatelstvo atd. S tím souvisí poměrně vysoká míra sociálního vyloučení obyvatelstva v Ralsku. Ve městě se nadále nacházejí lokality s vysokou koncentrací sociálně znevýhodněných a vyloučených osob a celých rodin. Především se jedná o části Náhlov a Ploužnice. Příčinou je především izolace či odloučenost jednotlivých lokalit, výrazná stopa v charakteru zástavby a infrastruktury, která po několik desetiletí (od konce 2. světové války do začátku 90. let 20. století) sloužila jako součást vojenského prostoru, nízká občanská vybavenost a poměrně komplikovaná dostupnost pracovních příležitostí, sociálního a dalšího vyžití, a především prostorová segregace sociálně slabých osob a rodin v těchto lokalitách.

6.

Institucionální analýza

Město s podporou finančních prostředků z Rady vlády zřizuje dvě pracovní místa – terénní sociální pracovníce, které působí ve všech částech města a jejich náplní je kromě mapování sociální situace v komunitě také poradenství pro klienty při vyřizování úředních záležitostí a při jednání s institucemi. Spolupracují se školami, Místním centrem pro setkávání a nízkoprahovými zařízeními a sledují volnočasové aktivity. Jejich působení je pro občany Ralska velmi důležité a bylo by dobré zachovat jejich fungování i v budoucnu. Služby sociálního poradenství (odborné sociální poradenství podle §37) – chybí jejich poskytování přímo v Ralsku, občané za nimi musí dojíždět, což je důvodem jejich malého využívání. Částečně může jejich úlohu nahradit působení sociálních pracovníků nebo základní poradenství zajišťované jinými poskytovateli sociálních služeb, nemůže ale nahradit speciální poradenství (ať už jde o rodinu, děti a mládež, závislosti, duševní zdraví atd.). Další druhy sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu buď úplně chybí nebo jsou díky jejich horší dostupnosti velmi málo využívány a pro další období by bylo potřeba pokusit se o jejich zřízení přímo v Ralsku nebo alespoň zajistit jejich lepší přístupnost pro obyvatele města.

Jedná se o následující druhy služeb:

- Krizová pomoc
- Azylové ubytování (pro přechodné řešení nepříznivé osobní situace je k dispozici nejbližší v České Lípě nebo Mladé Boleslavi)
- Terénní programy – o jejich registraci uvažovalo i město, tato aktivita byla pozastavena, ale počítá se s registrací do konce roku 2015.
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (v regionu poskytuje Člověk v tísni, mohl by rozšířit služby na území Ralska,).

Služby zaměřené na prevenci užívání návykových látek poskytuje pro občany z území Ralska Most k naději (registrovaný poskytovatel služeb – terénních programů, poradenství, K-centrum v České Lípě a v Liberci), je ale omezena na občasnou návštěvu terénního pracovníka, a to je vzhledem k vysokému počtu ohrožených osob (zejména mladistvých) nedostatečné. Bylo by potřeba podrobněji zmapovat aktuální situaci ve městě, navrhnout potřebná opatření a zahájit jejich realizaci. V každém případě je nutné alespoň rozšířit působení terénních pracovníků a preventivních programů.

Děti, mládež a rodiny s dětmi Na území města působí dva registrovaní poskytovatelé sociální služby, konkrétně se jedná o dvě nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§62): 1) Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Drak – lokalita Náhlov. Poskytovatel služby: Oblastní charita Most Poskytuje sociální službu NZDM dle §62 a to v ambulantní i terénní formě. Terénní forma má územní působnost pro celé město Ralsko s přesahem také do Mimoně a Osečné. 2). Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež podle §62 provozuje také občanské sdružení LAMPA v Mimoně. Nabízí rovněž terénní programy podle §69. Další specializované služby pro tyto cílové skupiny jsou dostupné v České Lípě, Mimoně a Liberci (raná péče, speciální poradenství atd.). Pro občany Ralska (z dotčených cílových skupin) by bylo velmi dobré rozšířit nabídku služeb zejména o sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§65), možná i v kombinaci s terénními programy.

Ve městě je dlouholetá úzká spolupráce mezi Základní a mateřskou školou, terénními sociálními pracovníky, OSPOD, Městskou policií a Policií České republiky.

Povinnosti pracovníce sociálněprávní ochrany spočívají zejména v oblasti sledování dětí s nařízenou ústavní výchovou, v oblasti působení na rodiče dětí, v oblasti náhradní rodinné péče, v

oblasti preventivní a poradenské činnosti, v oblasti domácího násilí. Pracovnice oddělení se účastní akcí Obvodního oddělení Policie ČR Mimoň a Městské policie Ralsko zaměřených na dodržování Zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, dále zaměřených na pátrání po hledaných, pohřešovaných osobách a svěřencích s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, jež jsou na útěku, a na prevenci sociálně patologických jevů u mládeže.

Městská policie Ralsko vykonává činnosti na základě zákona č. 553/1991 Sb., přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení, provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci a v neposlední řadě se podílí na prevenci kriminality v obci.

Činnosti městské policie je postavena na principech „*community policing*“, tedy policejní práci orientované na službu veřejnosti. Městská policie úzce spolupracuje s Policií České republiky a orgány města Ralsko.

Městská policie mimo činností přímo spjatých s ochranou místních záležitostí veřejného pořádku provádí i preventivní aktivity zaměřené na předcházení patologickým jevům. To vše je motivováno snahou „přiblížit se lidem“ tak, aby městská policie byla vnímána jako organizace, která mimo represivní úlohy plní také úlohu veřejné služby.

Strážníci městské policie se aktivně podílejí na organizaci a realizaci preventivních projektů města v oblasti kriminality. **Velitel městské policie** je vyškolen k provádění přednáškové činnosti na školách, v klubu seniorů či v jiných neziskových organizacích.

Komise prevence kriminality ve městě Ralsko funguje na základě pověření rady města. Složení komise je schváleno Zastupitelstvem města.

Komise je pětičlenná. Komise se schází dle potřeby, zpravidla jedenkrát měsíčně a o své činnosti předkládá zprávy radě města

Komise se na svých jednáních seznamuje s aktuální bezpečnostní situací, diskutuje o aktuálních problémech v oblasti kriminality a hledá jejich řešení, připomínkuje radě města a zastupitelstvu města předkládané materiály, které se týkají prevence kriminality, dává těmto orgánům podněty k realizaci preventivních opatření, podílí se na tvorbě koncepčních materiálů v oblasti prevence kriminality a seznamují se s jednotlivými realizovanými projekty prevence kriminality.

Hlavními cíli pro léta 2023–2028 jsou:

- udržení trendu zvyšování bezpečnosti z let 2018–2022
- podpora organizací podílejících se na prevenci kriminality
- realizace preventivních projektů a aktivit v oblasti prevence kriminality
- rozšíření informovanosti široké veřejnosti o problematice prevence kriminality

Stanovení rizik

Na základě analytické části můžeme charakterizovat tři hlavní oblasti, které tvoří základ pro vznik budoucích bezpečnostních rizik v Ralsku.

1. Negativní dopad na bezpečnostní situaci v Ralsku má existence sociálně vyloučené lokality Ralsko – Ploužnice a sociálně vyloučené lokality Náhlov, kde lze důvodně očekávat nárůst počtu občanů kteří mají problémy s exekucemi, s užíváním návykových látek, ztrátou bydlení a tím nárůstem počtu konfliktních situací. Stále trvajícím rizikem je například návrat Romů z Velké Británie a problém jejich opětovného začlenění do společnosti v souvislosti s jejich možnou frustrací z nižší životní úrovně v ČR.

2. Dalším možným rizikem je vytváření problémových skupin mládeže, u kterých nelze účinně podchytit jejich volnočasové aktivity. Tyto skupiny mládeže pocházejí jak z majoritní, tak z minoritní společnosti. Jedná se o obecný problém, s nímž se v současné době potýkají všechna města v České republice. Mládež se dopouští drobných protiprávních jednání, která pramení z jejich sociálního vykořenění, a u některých z nich přechází toto sociálně patologické chování v páchání kriminality. Nejčastěji se v praxi jedná o požívání alkoholu či jiných psychotropních látek dětmi a mládeží, vandalismus, výtržnictví, rušení nočního klidu, znečišťování veřejných prostranství a veřejně prospěšných objektů mládeží. Z obecných kriminologických tezí vyplývá, že problémovou skupinou jsou zejména mladí muži ve věku 15–25 let.

Cílovými skupinami případných aktivit v oblasti prevence kriminality jsou:

- osoby s nízkým sociálním statutem a osoby se sociálním znevýhodněním, osoby zadlužené
- děti ve věku 0–14 let
- mládeže a dospělí ve věku 15–25 let
- mladí muži ve věku 15–25 prvopachatelé trestné činnosti nebo recidivisté
- příslušníci romského etnika trpící sociálním vyloučením
- osoby podněcující k rasové a společenské nesnášenlivosti

7.

Cíl 1 - Primární prevence

Přednášková a osvětová činnost pro děti a seniory

Popis cíle

Zajistit realizaci potřebných programů primární prevence pro cílové skupiny zejména rodiny, děti, seniory, osoby se zdravotním postižením a osoby, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, obsahující témata, jenž mají potenciál poučit členy příslušné cílové skupiny o různých rizicích, která je z hlediska trestné činnosti ohrožují, a poskytnout jim informace o možnostech ochrany života, zdraví a majetku před trestnou činností, případně jim zvýšit úroveň právního vědomí v oblasti právních norem týkajících se protiprávního jednání. Součástí této aktivity je i zpracování a distribuce potřebných informačních materiálů vztahujících se k jednotlivým opatřením.

Navrhovaná opatření:

1.1 Zajištění primární prevence pro mateřské, základní a střední školy

1.2 Zajištění primární prevence pro seniory

1.3 Zajištění primární prevence pro osoby se zdravotním postižením

1.4 Zajištění primární prevence pro osoby, které jsou ohroženy sociálním vyloučením

Opatření 1.1 - Zajištění primární prevence pro mateřské, základní a střední školy

Popis opatření:

Realizace programů primární prevence v mateřských, základních a středních školách, které budou v souladu s Národní strategií primární prevence rizikového chování na období 2013-2018 zaměřeny na různé oblasti prevence kriminality, posilování právního vědomí, informování o trestním zákoně, trestném činu, odpovědnosti za protiprávní jednání, budou jako témata přednášek zpracovány aktuální hrozby, jako je šikana ve školách, kyberšikana, bezpečné používání internetu, problematika nebezpečnosti drog, alkoholu a dalších nelátkových závislostí apod.,

přičemž budou preferovány certifikované programy MŠMT a interaktivní forma. Přednášky budou nabízeny i školám v okolních městech a obcích, kam děti z Ralska dojíždí do škol.

Očekávané dopady:

Přednášky primární prevence poskytnou dětem a mládeži informace o druzích a formách trestné činnosti, které je ohrožují, poskytnou jim informace o možnostech ochrany, o způsobech řešení cestou oznámení příslušným orgánům a organizacím, seznámí je se základními postupy při šetření protiprávního jednání, upozorní je na různá rizika v oblasti ohrožení vlastního života a zdraví při některých nelegálních činnostech. Obdobně budou seznámeni se systémem trestního a přestupkového práva, s různým přestupkovým a trestním jednáním a s vlastní odpovědností při porušení těchto zákonů. Opatření přispěje ke zvýšení kompetencí k řešení situací, kdy budou obětí protiprávního jednání, a dále k poučení o přestupcích a trestných činech, o odpovědnosti za protiprávní jednání a možných sankcích a tím eliminaci případné vlastní protiprávní činnosti.

Realizátoři:

mateřské, základní a střední školy, oddělení sociálně právní ochrany dětí, Policie ČR, Městská policie Ralsko, neziskové organizace.

Opatření 1.2 - Zajištění primární prevence pro seniory

Popis opatření:

Realizace programů primární prevence zejména v místech, kde se scházejí senioři (organizace sdružující seniory, kluby seniorů apod.). Zajištění přednášek, případně nácviků praktických dovedností, které mohou vést k vyšší míře ochrany života, zdraví a majetku před trestnou činností. Informování o specifických formách a způsobech trestné činnosti, která je páchána na seniorech. Aktivní senioři poté mohou po proškolení seznamovat se získanými informacemi další seniory, kteří již nejsou schopni se obdobných aktivit zúčastnit (např. ze zdravotních důvodů), ale jejich ohrožení je stejné.

Očekávané dopady:

Přednášky primární prevence poskytnou seniorům informace o druzích a formách trestné činnosti, které jsou v této oblasti specifické, poskytnou jim informace o možnostech ochrany, o možnostech a způsobech řešení, sníží míru rizika, že se stanou obětí trestné činnosti.

Realizátoři:

kluby a svazy seniorů, Policie ČR, Městská policie Ralsko, STP Ralsko.

Opatření 1.3 - Zajištění primární prevence pro osoby se zdravotním postižením

Popis opatření:

Realizace programů primární prevence zejména v místech, kde probíhají různé sociální nebo zdravotní činnosti s osobami se zdravotním postižením (např. sociální rehabilitace, chráněné bydlení, pečovatelská služba, ošetřovatelská nebo obdobná zdravotnická služba, odlehčovací služba apod.). Zajištění přednášek případně nácviků praktických dovedností, které mohou vést k vyšší míře ochrany života, zdraví a majetku před trestnou činností. Zvyšování úrovně právního vědomí o trestním zákoně a trestných činech vedoucí ke zvýšení vlastní odpovědnosti za jednání a tím k eliminaci vlastní trestné činnosti. Informace budou určeny i pečujícím osobám, aby byly osoby se zdravotním postižením i z jejich strany účinně ochráněny před trestnou činností.

Očekávané dopady:

Přednášky primární prevence pro osoby se zdravotním postižením zprostředkují takové informace, které jim umožní předcházet ohrožení trestnou činností v různých oblastech, které se jich mohou týkat. Poskytnou jim informace o možných způsobech řešení a možnostech ochrany. Současně

budou seznámeny s možnostmi ochrany osob se zdravotním postižením i jejich blízké osoby, které budou informovány o možných podpůrných opatřeních, která mají potenciál eliminovat ohrožení trestnou činností u těchto osob.

Realizátoři:

neziskové organizace zabývající se touto cílovou skupinou, Policie ČR, Městská policie Ralsko, STP Ralsko

Opatření 1.4 - Zajištění primární prevence pro osoby, které jsou ohroženy sociálním vyloučením

Popis opatření:

Realizace programů primární prevence pro osoby, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, např. osoby bez domova, osoby závislé na omamných a psychotropních látkách, osoby závislé na alkoholu, hracích automatech apod. Dále osoby, které se trvale dostávají do dluhové pasti, nemají zaměstnání nebo jiný zdroj příjmů, jsou ohroženy ztrátou bydlení nebo již o bydlení přišly, nebo je jejich způsob života v konfliktu se společností, byly pravomocně odsouzeny pro spáchání trestné činnosti, existuje u nich riziko recidivy apod. Zvyšování úrovně právního vědomí o trestním zákoně a trestných činech vedoucí ke zvýšení vlastní odpovědnosti za jednání a tím k eliminaci vlastní trestné činnosti. Také podpora vzdělávání formálních a neformálních lídrů, kteří své znalosti a zkušenosti přenášejí dále do lokality.

Očekávané dopady:

Přednášky nebo jiné individuální aktivity primární prevence poskytnou osobám cílové skupiny takové informace, které jim jednak umožní ochránit sebe před trestnou činností jiných osob, poskytnou jim informace o možnostech ochrany, o možnostech řešení. Zároveň jim poskytnou informace o trestném činu, o rizicích páčání trestné činnosti v režimu podmíněčného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Ve spojení s navazující sociální prací jim opatření dopomůže k zajištění přiměřeného bydlení, zaměstnání, případně dosažitelným sociálním dávkám.

Realizátoři:

neziskové organizace zabývající se touto cílovou skupinou, Policie ČR, Městská policie Ralsko, Probační a mediační služba

8.

Cíl 2 - Sekundární prevence

Popis cíle:

Zajistit realizaci potřebných programů pro cílové skupiny osob, u kterých je již zjištěno dílčí protiprávní jednání, nebo jsou zjištěny tendence k protiprávnímu jednání, nebo se jedná o takové prostředí, kde lze vznik protiprávního jednání očekávat, např. vyloučené lokality, zjištěné rizikové třídní kolektivy apod. Bude se jednat o takové aktivity, které povedou k narušení latence chování vyjmenovaných skupin osob, k jejich vyhledání, k předcházení možné trestné činnosti, k eliminaci pokračování trestné činnosti a ke vzdělávání v oblasti trestního práva zejména ve vztahu k možným opatřením v případě trestné činnosti (výkon trestu odnětí svobody, další druhy trestů, probační a resocializační programy apod.).

Navrhovaná opatření:

2.1 Zajištění sekundární prevence v základních a středních školách

2.2 Zajištění zejména prázdninových aktivit pro rizikové děti a mládež

2.3 Zajištění sekundární prevence v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením, na rizikových akcích

2.4 Zajištění sekundární prevence v místech, kde jsou realizovány sociální služby pro osoby a skupiny osob, u kterých existuje předpoklad k páčání trestné činnosti

2.5 Zajištění propojení členů komunity a její zapojení do života města, zlepšení sousedského soužití a vzájemného porozumění

Opatření 2.1 - Zajištění sekundární prevence v Základní a mateřské škole T. Ježka

Popis opatření:

Realizace aktivit sekundární prevence na základní škole, zejména při zjištění ohroženého třídního kolektivu např. šikanou nebo jinou trestnou činností mezi žáky nebo ze strany žáků ve směru k vyučujícím. Diagnostická profesionální práce s kolektivy, ze které může vyplývat následná individuální práce. Spolupráce s oddělením sociálně právní ochrany dětí, bude-li se jednat o zjištění konkrétního ohroženého dítěte ve smyslu příslušných zákonů. Zajištění interaktivních nácviků praktických dovedností, které mohou vést ke snížení dalšího protiprávního jednání v třídních kolektivech. Zvyšování úrovně právního vědomí o trestním zákoně a trestných činech vedoucí ke zvýšení vlastní odpovědnosti za jednání a tím k eliminaci vlastní trestné činnosti.

Očekávané dopady:

Prostřednictvím aktivit sekundární prevence dojde jednak k popsání protiprávních jevů v rizikových třídních kolektivech, zúčastnění budou informováni o protiprávnosti situací, o možnostech ochrany ze strany ohrožených dětí. Aktivita přispějí k posílení právního vědomí všech zúčastněných, k uvědomění si možných trestně právních důsledků, včetně možnosti uložení trestu v trestním řízení, a tím vytvoří předpoklady k eliminaci dalšího protiprávního jednání, a to i v budoucnu.

Využitelné finanční zdroje:

město Ralsko, Liberecký kraj, MŠMT, MV ČR případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

základní škola prostřednictvím programů indikované prevence, Policie ČR, Městská policie Ralsko, Pedagogicko psychologická poradna Česká Lípa, STP Ralsko, orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace.

Opatření 2.2 - Zajištění zejména prázdninových aktivit pro rizikové děti a mládež

Popis opatření:

Realizace aktivit s dětmi, které jsou v péči oddělení sociálně právní ochrany dětí a jsou vyhodnoceny jako rizikové ve vztahu k možné vlastní trestné činnosti. Kromě programů sociálních dovedností a pokračování sociálně rehabilitačních aktivit u takto ohrožených dětí zejména v době školních prázdnin se budou činnosti zaměřovat i na posilování právního vědomí těchto dětí, seznamování s principy trestního práva, s trestně právní odpovědností nezletilých a mladistvých osob.

Očekávané dopady:

Děti a mládež budou mít posíleno právní vědomí v oblasti protiprávní činnosti. Zároveň jim budou poskytnuty informace o různých druzích trestné činnosti, které by se případně mohly svým

některým jednáním dopustit. Vyhodnocení aktivity bude sloužit k nastavení individuální práce se zúčastněnými dětmi pro další období ze strany oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Využitelné finanční zdroje:

město Ralsko, Liberecký kraj, MŠMT, MV ČR případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

STP Ralsko, orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko.

Opatření 2.3 - Zajištění sekundární prevence v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením, na rizikových akcích

Popis opatření:

Realizace aktivit sekundární prevence zejména v místech, kde se ve městě vyskytují sociálně vyloučené lokality, nebo lokality ohrožené sociálním vyloučením. Aktivity mohou být zaměřeny např. na projekt Asistent prevence kriminality, Domovník, případně obdobně zaměřenou činnost. Dále se jedná o opatření při akcích, které jsou vyhodnoceny z hlediska bezpečnostní situace jako rizikové (např. sportovní utkání apod.). Opatření je také charakteristické zvýšenou činností v agendě sociální práce a v registrovaných službách sociální prevence. Může být zaměřeno na eliminaci všech zjištěných rizik, která se v konkrétní lokalitě nebo situaci budou vyskytovat, a které mohou vést k riziku vzniku trestné činnosti přímo v lokalitě, nebo ze strany osob tam bydlících. Součástí jsou i aktivity zajištěné formou informování cílové skupiny osob v oblasti seznámení s trestním právem a trestně právní odpovědností.

Očekávané dopady:

V popsanych rizikových lokalitách budou vytvořeny předpoklady pro eliminaci rozvoje trestné činnosti, bude lépe ochráněn život, zdraví a majetek potencionálních obětí trestné činnosti, rizikovým osobám budou prostřednictvím sociální práce nebo za využití sociálního poradenství, služeb sociální prevence nebo péče, vytvořeny podmínky pro řešení jejich nepříznivé sociální situace, která může být determinantem jejich protiprávního jednání

Využitelné finanční zdroje:

město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Správní odbor MÚ Mimoň oddělení rodiny a sociálních záležitostí – orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko.

Opatření 2.4 - Zajištění sekundární prevence v místech, kde jsou realizovány sociální služby pro osoby a skupiny osob, u kterých existuje předpoklad k páčání trestné činnosti

Popis opatření:

Opatření je směřováno do těch částí města, kde jsou realizovány sociální služby určené pro osoby, které je možno považovat z hlediska bezpečnostní situace za rizikové s ohledem na možné páčání protiprávní činnosti, a to jak přestupkového charakteru (drobné výtržnosti na veřejnosti, narušování občanského soužití apod.), nebo trestné činnosti (výtržnictví, krádeže, loupeže apod.). Jedná se zpravidla o osoby, které mají nedostatek finančních prostředků, jsou často závislé na systému pomoci v hmotné nouzi, nemají zaměstnání, často rezignovali na svoje společenské postavení, byly v minulosti trestně stíhány.

Očekávané dopady:

Hlavním dopadem komplexu možných preventivních opatření je ochrana ostatních občanů města, kteří v uvedených popsáních lokalitách žijí, před protiprávním jednáním. Dalším možným dopadem je prostřednictvím sociální práce za využití sítě sociálních služeb a systému sociálního bydlení města stabilizovat sociální situaci těchto osob a poskytnout jim pomoc a podporu při řešení jejich nepříznivé sociální situace.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, MPSV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

STP Ralsko, orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko.

Opatření 2.5 - Zajištění propojení členů komunity a její zapojení do života města, zlepšení sousedského soužití a vzájemného porozumění**Popis opatření:**

Cílem je zapojení veřejnosti a osob ze SVL do života města, společné hledání řešení ke zlepšení občanského soužití v obci a snížení výskytu sporů mezi obyvateli, kultivace prostředí, snížení sociálního napětí.

Očekávané dopady:

Prostřednictvím aktivit sekundární prevence dojde ke zlepšení stavu občanského soužití, sousedských vztahů, také zlepšení pocitu bezpečí ve městě obecně, soudržnost obyvatel v SVL.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MŠMT, MV ČR případně jiné veřejné zdroje

Realizátoři:

Orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko.

9.**Cíl 3 - Terciální prevence**

Terciální prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob. Obsahem programů je zejména resocializace delikventních osob prostřednictvím probačních nebo resocializačních programů, jejichž absolvování je nařízeno v rozsudku soudu. Dále podpůrnými poradenskými a rekvalifikačními aktivitami, které mohou přispět k lepšímu umístění na trhu práce po vykonání trestu odnětí svobody, pomoci při zajištění bydlení, poradenství v dluhové problematice vedoucí již ke ztrátám majetku apod.

Popis cíle:

Zajistit realizaci potřebných probačních nebo resocializačních programů, které mají potenciál příznivě ovlivnit chování zjištěných pachatelů trestné činnosti do budoucna. Díky účasti v uvedených programech snížit vysoký podíl recidivistů na páčání trestné činnosti. Spolupracovat na aktivitách a opatřeních realizovaných Probační a mediační službou. Doporučovat ze strany oprávněných orgánů nařizování povinnosti účastnit se potřebných probačních nebo

resocializačních programů u konkrétních pachatelů trestné činnosti. Součástí je vždy specializovaná sociální práce, která může přispět k řešení nepříznivých sociálních situací osob této cílové skupiny a tím k odstranění příčin páčání trestné činnosti.

Navrhovaná opatření:

3.1 Zajištění realizace probačních programů

3.2 Spolupráce na zajišťování aktivit Probační a mediační služby

3.3 Zajištění resocializace drogově závislých osob

Opatření 3.1 - Zajištění realizace probačních programů

Popis opatření:

Realizace probačního programu Právo pro každý den k resocializaci dětí, které se dopustily trestné činnosti. Podpora vzniku dalších potřebných probačních programů pro různé cílové skupiny s ohledem na aktuální akreditační pravidla Ministerstva spravedlnosti ČR.

Očekávané dopady:

Absolvováním probačního programu pachatelem protiprávního jednání jsou vytvořeny předpoklady pro změnu jeho chování, eliminace recidivy, tím snížení trestné činnosti a zvýšení pocitu bezpečí občanů města.

Využitelné finanční zdroje:

město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, MS ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Probační a mediační služba, Okresní soud Česká Lípa, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko

Opatření 3.2 - Spolupráce na zajišťování aktivit Probační a mediační služby

Popis opatření:

Probační a mediační služba se v posledních letech významně aktivizuje v oblasti poradenství pro oběti trestné činnosti a v oblasti probačních opatření s osobami, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody s podmíněčným odkladem a jsou pod probačním dohledem. Ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi realizuje projekty pro ochranu obětí trestné činnosti. Pilotně realizuje v rámci republiky pod názvem „Probační domy“ aktivitu týkající se probačních činností s pachateli trestné činnosti s podmíněčným odkladem výkonu trestu odnětí svobody.

Očekávané dopady:

Osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody s podmíněčným odkladem a s povinnostmi stanovenými v rámci probačního dohledu ve spolupráci se sociálními pracovníky města, zejména sociálním kurátorem, pracují na zajištění zaměstnání, zajištění bydlení apod.

Využitelné finanční zdroje:

Probační a mediační služba, město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, MS ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Probační a mediační služba, Okresní soud Česká Lípa, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko.

Opatření 3.3 - Zajištění resocializace drogově závislých osob

Popis opatření:

Realizace projektů a programů určených pro osoby závislé na legálních a nelegálních drogách, případně o programy zaměřené na nelátkové závislosti. Podpora aktivit zejména na úrovni registrovaných sociálních služeb.

Očekávané dopady:

Absolvováním resocializačních programů a projektů bude stabilizována nepříznivá sociální situace uživatelů legálních a nelegálních drog, vytvořeny podmínky pro jejich přijatelné sociální fungování.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, MZ ČR, Rada vlády, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, neziskové organizace.

10.

Cíl 4 - Sociální prevence

Sociální prevence usiluje o změnu podmínek v obydlených oblastech, kde lidem hrozí vysoké riziko, že se zapojí do trestné činnosti nebo se stanou její obětí, a to např. z důvodu rozsáhlé deprivace nebo nedostatku soudržnosti v komunitě nebo kombinace jiných ekonomických a sociálních problémů. Popsané oblasti jsou také součástí předchozích cílů a opatření, např. v oblasti primární a sekundární prevence nebo v oblasti informování občanů. Komunitní prevence je v tomto materiálu uvedena samostatně, neboť s ohledem na rizika, které některé komunity pro občany města a pro bezpečnostní situaci znamenají, vnímá město potřebu je popsat samostatně a dát tak najevo svoji připravenost této oblasti věnovat zvýšenou pozornost.

Některé části města Ralsko jsou občany vnímány jako méně bezpečné s vyšší mírou kriminality. Těmto lokalitám je ze strany orgánů města a Městské policie věnována větší pozornost. Jedná se zejména o sídliště Ploužnice. Přesto výsledky nejsou občany vnímány jako dostatečné.

Popis cíle:

Vhodně reagovat na aktuální bezpečnostní situaci v částech města, které je možno s ohledem na zavedenou terminologii považovat za ohrožené sociálním vyloučením nebo přímo sociálně vyloučené lokality. Jedná se o sídliště Ploužnice a část obce Náhlov. Zde je pro občany zajišťováno sociálně – právní poradenství rodinám, nízkoprahové aktivity pro děti, jejich předškolní a školní přípravu apod. Mají zde sídlo sociálně – terénní pracovníci. Osoby, které v lokalitě sídliště Ploužnice bydlí, případně jiné osoby, které se navzájem setkávají a které bydlí v jiných částech města, se shromažďují na okraji sídliště u jediné restaurace a prodejny smíšeného zboží a vytváří konfliktní prostředí, dopouštějí se protiprávní činnosti. Velmi podobná situace je i na sídlišti Kuřívody.

Komunitní prevence, zejména u opatření 4.1, je zde zacílena na zajištění opatření, která povedou ke zvyšování kompetencí k samostatnému bydlení, řešení nepříznivých sociálních situací (dluhová problematika, zaměstnání, sociální dávky apod.), k zajištění komunitního života, rozvoje kultury etnických menšin, které v těchto lokalitách bydlí, k zajištění volnočasových aktivit,

vzdělávání apod. Dalším cílem je i zjišťování vzniku rizikových lokalit ve městě a s ohledem na současnou situaci ve světě i zjišťování rizikových prvků v oblasti cizinců a migrantů.

Navrhovaná opatření:

4.1 Monitorování problematických lokalit ve městě

4.2 Monitorování situace v oblasti rizikových cizinců a migrantů

Opatření 4.1 - Monitorování problematických lokalit ve městě

Popis opatření:

Průběžné a systematické monitorování lokalit ve městě, kde dochází k výskytu sociálně patologických aktivit různých cílových osob, např. distribuce a zneužívání drog včetně odhazování použitých stříkaček, vznik nových ubytoven pro sociálně vyloučené osoby, vznik nových vyloučených lokalit, činnost rizikových part mládeže, protiprávní jednání osob bez domova apod., analýza rizikové situace, nastavení komplexního opatření k nápravě a zajištění bezproblémového stavu do budoucna, zajištění sociální práce s osobami ohroženými sociálním vyloučením apod.

Očekávané dopady:

Zjištěním rizikových lokalit a zajištěním potřebných resocializačních individuálních nebo komunitních opatření dojde ke snížení negativních dopadů v jejich okolí, dojde k prolomení latence rizikového jednání uvedených osob, prostřednictvím indikovaných sociálních služeb bude eliminováno riziko dalšího negativního vývoje, bude snížena možnost zvýšení trestné činnosti ve zjištěné lokalitě a zvýšen pocit bezpečí občanů města.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, STP Ralsko, orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace, Policie ČR, Městská policie Ralsko.

Opatření 4.3 - Monitorování situace v oblasti rizikových cizinců a migrantů

Popis opatření:

Ve spolupráci s oddělením cizinecké Policie ČR analýza aktuálního stavu v oblasti migrantů, k jejichž migraci dochází ve zvýšené míře v ČR od roku 2015, monitorování jejich zájmu o setrvání v České republice a v samotném Ralsku, v případě navýšení jejich potřeb v sociální oblasti zajištění potřebných činností k jejich uspokojení, zároveň realizovat činnosti zaměřené na prevenci možného páchání protiprávního jednání z jejich strany.

Očekávané dopady:

Zachycení možných negativních dopadů v oblasti migrace, včasná reakce na možná rizika v oblasti vzniku protiprávního jednání, xenofobie, a to jak ze strany migrantů, tak ze strany občanů města.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, STP Ralsko, orgán sociálně právní ochrany dětí, neziskové organizace, Policie ČR – cizinecká policie, Městská policie Ralsko.

11.

Cíl 5 - Situační prevence

Situační prevence reflektuje poznání a zkušenost, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Omezuje páčání trestné činnosti takovými opatřeními, která minimalizují kriminogenní faktory za využití technických opatření, která lze rozdělit na klasická (mechanické zábrany, např. bezpečnostní uzamykací systémy, zabezpečení dveří a oken, bezpečnostní folie apod.), technická (elektronická zabezpečovací zařízení, kamerové dohlížecí systémy, pulsy centralizované ochrany apod.) a fyzická (např. ochrana prostřednictvím hlídací služby).

Popis cíle:

Realizovat technické, fyzické a další potřebná opatření, která vedou k větší míře ochrany občanů města před trestnou činností a dalším protiprávním jednáním rizikových osob, mohou pomoci při odhalování a objasňování trestné činnosti, přispívají ke zjištění pachatelů trestné činnosti, umožňují zajistit veřejný pořádek, přispívají k ochraně života, zdraví a majetku občanů města.

Navrhovaná opatření:**5.1 Provoz městského kamerového dohlížecího systému****5.2 Instalace kamerového systému v rizikových objektech ve vlastnictví města****5.3 Monitoring nebezpečných míst ve městě a zajištění technických opatření k ochraně****5.4 Technická opatření k omezení trestné činnosti****5.5. Zvýšení personálního stavu Městské policie Ralsko****Opatření 5.1 - Provoz městského kamerového dohlížecího systému****Popis opatření:**

Udržení rozsahu a kvality současného městského kamerového dohlížecího systému, který je provozován Městskou policií Ralsko. Na základě bezpečnostní situace navrhnout nové kamerové body, a to jak pevné, tak prostřednictvím tzv. fotopastí. Průběžný monitoring využitelných dotačních výzev pro rozšiřování MKDS o další kamerové body.

Očekávané dopady:

Prostřednictvím městského kamerového systému jsou vytvořeny předpoklady pro rychlé, operativní řešení protiprávních jednání na území města, je možné monitorovat bezpečnostní situaci v případech hromadných akcí, jsou vytvořeny předpoklady pro dodatečné zjišťování informací, o již spáchaných trestných činech.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, MV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Městská policie Ralsko.

Opatření 5.2 - Instalace kamerového systému v rizikových objektech ve vlastnictví města

Popis opatření:

Instalace kamerového systému v objektech, které jsou ve vlastnictví města a na základě aktuální bezpečnostní situace nebo s ohledem na potřebu dodržování režimového opatření je vhodné zajistit objekt prostřednictvím kamerového systému.

Očekávané dopady:

V uvedených objektech bude prostřednictvím kamerového systému zvýšen předpoklad eliminace protiprávního jednání nebo jednání, které má charakter porušování vnitřních pravidel.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, MV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Městská policie Ralsko.

Opatření 5.3 - Monitoring nebezpečných míst ve městě a zajištění technických opatření k ochraně**Popis opatření:**

Na základě aktuální bezpečnostní situace zjištění rizikových míst ve městě, kde může docházet k protiprávnímu jednání, a realizace takových opatření, která povedou ke snížení popsaného rizika. V praxi se bude jednat např. o zajištění osvětlení rizikových míst, která jsou např. z pohledu občanů města vnímána jako ohrožující jejich pocit bezpečí, případně oplocení rizikových míst apod.

Očekávané dopady:

Instalace uvedených technických opatření pomůže eliminovat rizika k páčání protiprávní činnosti a svým dopadem přispěje ke zvýšení pocitu bezpečí občanů města.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Městská policie Ralsko, Policie ČR.

Opatření 5.4 - Technická opatření k omezení trestné činnosti**Popis opatření:**

Vytipování možných technických opatření, která mají potenciál na území města přispět ke zvýšení ochrany majetku občanů před trestnou činností. V praxi se jedná např. o ochranu jízdních kol před krádežemi prostřednictvím bezpečnostních stojanů, o osobní bezpečnostní prvky pro některé cílové skupiny ohrožených osob, např. osobní alarmy pro seniora, bezpečnostní kukátka a řetízky na vstupní dveře do bytu apod.

Očekávané dopady:

Technickými opatřeními bude znemožněno odcizení zajištěných movitých předmětů občanů města.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj, MV ČR, případně jiné veřejné zdroje.

Realizátoři:

Město Ralsko, Městská policie Ralsko.

Opatření 5.5 - Udržení personálního stavu Městské policie Ralsko**Popis opatření:**

V souvislosti s dlouhodobě nízkým stavem policistů v přímém výkonu služby na OO PČR Mimoň, budou realizovány projekty s cílem udržení počtu zaměstnanců zařazených do personálního stavu MěPo Ralsko, a to na počtu 12 občanských zaměstnanců (asistenti prevence kriminality Městské policie, domovníci preventisté a obsluha MKDS).

Očekávané dopady:

Udržením personálního stavu dojde ke zlepšení pokrytí katastru města hlídkovou činností Městské policie a optimalizaci využívání možností MKDS v součinnosti s hlídkou Městské policie a Policí ČR.

Využitelné finanční zdroje:

Město Ralsko, Liberecký kraj

Realizátoři:

Město Ralsko, Úřad práce ČR, Městská policie Ralsko, Liberecký kraj.

12. ZÁVĚR

Koncepce prevence kriminality v Ralsko na období 2023–2028 je střednědobým dokumentem, který má za úkol na základě analýzy bezpečnostní situace, vyhodnocení potřeb a poznatků občanů města, znalosti již zmapovaných a nových bezpečnostních rizik, vývoje trestně právních norem a vývoje v oblasti sociálních služeb, které jsou směřovány do oblasti prevence kriminality, zajistit přiměřenou míru a úroveň preventivních opatření a tím účinně ovlivňovat bezpečnostní situaci ve městě. Je rozvojovým dokumentem, který bude součástí dokumentu „Plán rozvoje města Ralsko“.

Přestože je aktuálně Ralsko městem s poklesem kriminality, stále se ve statistikách pohybuje v první čtvrtině měst s vysokou kriminalitou v poměru k situaci v celé ČR. Rovněž nelze v průběhu příštího období vyloučit nárůst rizikových faktorů souvisejících s aktuální vnitropolitickou i mezinárodní situací, např. s ohledem na migrační vlny, které zasahovaly okolní státy, nebo s migrační vlnou související s válečným konfliktem na Ukrajině. Ve stanovených prioritách jsou tyto rizikové faktory popsány a město je ve spolupráci se zainteresovanými institucemi a organizacemi připraveno na adekvátní reakci jak na známá bezpečnostní rizika, tak i na nově zjištěné situace, které bezpečnostní riziko mohou zvyšovat.

Zpracoval:
René Nesvadba
velitel MěPo Ralsko